

PREZES
TRYBUNAŁU KONSTITUCYJNEGO

RPW/70565/2021 P
Data: 2021-08-31

Warszawa, dnia 31 sierpnia 2021 r.

Sygn. akt K 3/21

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2021-08-31 <i>2107011105015121</i>
ZAL. <i>12</i>	NR .....

Pan

Marcin W I A Ć E K

Rzecznik Praw Obywatelskich

W załączeniu przesyłam odpisy postanowień Trybunału Konstytucyjnego z 31 sierpnia 2021 r. wraz z uzasadnieniami, sygn. akt K 3/21.

Julia Przyłębska

Załącznik 3

POSTANOWIENIE

Warszawa, dnia 31 sierpnia 2021 r.

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Piotrowicz – przewodniczący

Zbigniew Jędrzejewski

Krystyna Pawłowicz – sprawozdawca,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 31 sierpnia 2021 r., wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich o wyłączenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego Mariusza Muszyńskiego z udziału w rozpoznawaniu wniosku Prezesa Rady Ministrów o zbadanie zgodności:

- 1) art. 1 akapit pierwszy i drugi w związku z art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, ze zm.), rozumianego w ten sposób, że uprawnia lub zobowiązuje organ stosujący prawo do odstąpienia od stosowania Konstytucji RP lub nakazuje stosować przepisy prawa w sposób niezgodny z Konstytucją RP, z art. 2, art. 7, art. 8 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2, art. 90 ust. 1 i art. 91 ust. 2 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 19 ust. 1 akapit drugi w związku z art. 4 ust. 3 traktatu powołanego w punkcie 1, rozumianego w ten sposób, że ze względu na zapewnienie skutecznej ochrony prawnej organ stosujący prawo jest uprawniony lub zobowiązany stosować przepisy prawa w sposób niezgodny z Konstytucją, w tym

stosować przepis, który na mocy orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego utracił moc obowiązującą jako niezgodny z ustawą zasadniczą, z art. 2, art. 7, art. 8 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2 i art. 91 ust. 2, art. 90 ust. 1, art. 178 ust. 1 oraz art. 190 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

- 3) art. 19 ust. 1 akapit drugi w związku z art. 2 traktatu powołanego w punkcie 1, rozumianego jako uprawniający sąd do przeprowadzenia kontroli niezawisłości sędziów powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz kontroli uchwały Krajowej Rady Sądownictwa dotyczącej wystąpienia z wnioskiem do Prezydenta RP o mianowanie sędziego, z art. 8 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2, art. 90 ust. 1 i art. 91 ust. 2, art. 144 ust. 3 pkt 17 oraz art. 186 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

postanawia:

oddalić wniosek.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

Na oryginale właściwe podpisy.

Za zgodność:

z up. Prezesa Trybunału Konstytucyjnego

Kierownik Sekretariatu

Biura Służby Prawnej Trybunału

Bartosz Skwara

KIEROWNIK
Sekretariatu Biura Służby Prawnej
Trybunału Konstytucyjnego

Bartosz Skwara
dr Bartosz Skwara

UZASADNIENIE

I

1. We wniosku z 25 sierpnia 2021 r. Rzecznik Praw Obywatelskich (dalej: Rzecznik lub RPO), jako uczestnik postępowania w sprawie o sygn. K 3/21, na podstawie art. 41 ust. 1 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: uotpTK) oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, ze zm.; dalej: TUE) i art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) oraz na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, wniósł o wyłączenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego Mariusza Muszyńskiego z udziału w rozpoznawaniu sprawy o sygn. K 3/21.

Rzecznik wyjaśnił, że jego wniosek został złożony w związku z wydaniem przez Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej: ETPC) 7 maja 2021 r. wyroku w sprawie Xero Flor w Polsce sp. z o.o. przeciwko Polsce (skarga nr 4907/18), a powody wyłączenia dotyczą zarówno braku prawidłowego umocowania w Trybunale Konstytucyjnym, jak i braku gwarancji niezawisłości i bezstronności.

2. Rzecznik wskazał, że w powołanym wyroku ETPC – przywołując orzecznictwo TK (m.in. wyrok TK z 3 grudnia 2015 r., sygn. K 34/15, OTK ZU nr 11/A/2015, poz. 185), stwierdził, że wybór Mariusza Muszyńskiego na urząd sędziego TK był dokonany w sposób niezgodny z art. 194 ust. 1 Konstytucji. Zdaniem ETPC, wybór trzech osób na stanowisko sędziego TK 2 grudnia 2015 r. stanowił oczywiste naruszenie prawa krajowego z uwagi na fakt, że osoby te wybrano na miejsca prawidłowo obsadzone, gdyż Sejm VIII kadencji nie posiadał kompetencji do uchylenia skutków wcześniejszych uchwał o wyborze sędziów TK, podjętych przez Sejm VII kadencji. Trybunał wskazał również, że – w konsekwencji – niezgodna z prawem była odmowa odebrania ślubowania przez Prezydenta od trzech prawidłowo wybranych sędziów. „Z tych przyczyn ETPC stanął na stanowisku, że Trybunał Konstytucyjny w składzie orzekającym, w którym zasiadał Pan Mariusz Muszyński, nie był sądem ustanowionym ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC”.

Rzecznik argumentował, że w świetle wyroku ETPC z 7 maja 2021 r. orzeczenie wydane z udziałem osoby nieuprawnionej do zasiadania w Trybunale Konstytucyjnym będzie z gruntu wadliwe. Każdy sąd – zdaniem Rzecznika – będzie mógł zdecydować o niewzięciu go pod uwagę, a każda jednostka będzie mogła wystąpić ze skargą indywidualną do ETPC. W związku z powyższym, RPO stwierdził, iż osoby powołane do TK w sposób, który ETPC uznał za naruszenie wymogu ustanowienia sądu ustawą, nie powinny wykonywać czynności orzeczniczych w Trybunale Konstytucyjnym.

3. Samodzielną podstawą wyłączenia sędziego TK Mariusza Muszyńskiego z udziału w rozpoznawaniu sprawy o sygn. K 3/21 jest, zdaniem Rzecznika, także art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, konstytuujący zasadę skutecznej ochrony sądowej. Skoro w powołanej sprawie Trybunał ma orzekać o zagadnieniach objętych prawem Unii Europejskiej, to skład orzekający musi odpowiadać wymogom unijnej zasady ochrony sądowej, tj. być niezawisły, bezstronny i ustanowiony na mocy ustawy. Rzecznik podkreślił, że postanowienia TUE wiążą wszystkie organy Państwa Członkowskiego, w tym Trybunał Konstytucyjny, i mają pierwszeństwo przed uotpTK, zatem ewentualny brak w powołanej ustawie podstawy prawnej do wyłączenia osoby ze składu orzekającego – ze wskazanych przez Rzecznika powodów – nie ma przesądzającego znaczenia. Brak wyłączenia osoby nieuprawnionej do orzekania spowoduje, że orzeczenie dotyczące zagadnień prawa Unii Europejskiej, wydane w składzie nieodpowiadającym wymogom tego prawa, będzie nieskuteczne i niestosowalne w obrębie prawa unijnego.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Rzecznik Praw Obywatelskich (dalej: Rzecznik lub RPO) oparł swój wniosek, po pierwsze, na art. 41 ust. 1 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: uotpTK) oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, ze zm.; dalej: TUE) i art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284; dalej: EKPCz) oraz, po drugie, na art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE.

2. Trybunał Konstytucyjny przypomina, że instytucja wyłączenia sędziego z orzekania w określonej sprawie została uregulowana w dziale II, w rozdziale 3 uotpTK. Okoliczności wyłączenia z mocy ustawy (*iudex inhabilis*) wskazane są w art. 39 ust. 1 uotpTK. Artykuł ten w ust. 2 przewiduje także wyłączenie sędziego ze względu na okoliczności „mogące wywołać wątpliwości co do jego bezstronności”, a więc w sytuacji *iudex suspectus*. Przepisy ustawy regulują ponadto tryb postępowania w sprawie wyłączenia sędziego (por. art. 39 ust. 3 i art. 40-41 uotpTK).

3. W postanowieniu z 15 czerwca 2021 r., sygn. P 7/20 (M. P. poz. 557), Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 6 ust. 1 EKPCz oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE nie mogą stanowić podstawy wniosku o wyłączenie sędziego TK nie tylko z uwagi na kompleksowe uregulowanie tej instytucji w przepisach uotpTK, lecz przede wszystkim dlatego, że nie mają one zastosowania do polskiego sądu konstytucyjnego. Nie zmienia tej oceny zasada pierwszeństwa ratyfikowanej umowy międzynarodowej przed przepisami rangi ustawowej, na którą powołuje się Rzecznik, starając się uzasadnić dopuszczalność uczynienia samodzielną podstawą wniosku o wyłączenie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE.

W świetle powyższego, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że wniosek Rzecznika oparty jest na niewłaściwych podstawach prawnych, w części, w jakiej odwołuje się do art. 6 ust. 1 EKPCz oraz do art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, a zatem, we wskazanym zakresie, nie ma waloru wniosku o wyłączenie sędziego z udziału w rozpoznawaniu sprawy. Okoliczność ta stanowi samoistną przesłankę jego oddalenia we wskazanym zakresie.

4. Ponadto Trybunał Konstytucyjny w składzie orzekającym w niniejszej sprawie w pełni podzielił całość poglądu prawnego wyrażonego w postanowieniu TK z 15 czerwca 2021 r., sygn. P 7/20, a w szczególności uznanie wyroku ETPC z 7 maja 2021 r. w sprawie Xero Flor za wyrok nieistniejący (*sententia non existens*). Wyrok ten w zakresie, w jakim odnosi się do Trybunału Konstytucyjnego, oparty jest na tezach świadczących o nieznanomości polskiego porządku prawnego, w tym fundamentalnych założeń ustrojowych, określających pozycję, ustrój i rolę polskiego sądu konstytucyjnego. W tym zakresie został wydany bez podstawy prawnej, z przekroczeniem przez ETPC powierzonych mu kompetencji, i stanowi bezprawną ingerencję w krajowy porządek prawny, w szczególności w kwestie, które pozostają poza właściwością ETPC (podobnie w postanowieniu TK, sygn. P 7/20).

Trybunał Konstytucyjny przypomina, że w postanowieniu z 15 lutego 2017 r., sygn. K 2/15 (OTK ZU A/2017, poz. 7), stwierdził, że nie wypowiedział się dotychczas prawomocnie o statusie prawnym któregośkolwiek z sędziów Trybunału. W wyroku z 3 grudnia 2015 r., sygn. K 34/15 (OTK ZU nr 11/A/2015, poz. 185) przyjęto w szczególności, że art. 137 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) „w zakresie, w jakim dotyczy sędziów Trybunału, których kadencja upływa 6 listopada 2015 r., jest zgodny z art. 194 ust. 1 Konstytucji”, a z kolei „w zakresie, w jakim dotyczy sędziów Trybunału, których kadencja upływa odpowiednio 2 i 8 grudnia 2015 r., jest niezgodny z art. 194 ust. 1 Konstytucji”. Jak wynika z treści tej części sentencji, Trybunał orzekł nie o wyborze sędziów, ale o hierarchicznej zgodności art. 137 ustawy o TK z 2015 r. z art. 194 ust. 1 Konstytucji. Art. 137 ustawy o TK z 2015 r. dotyczył jedynie terminu zgłaszania kandydatów na sędziów Trybunału, którzy mieli zająć miejsca po upływie kadencji pięciu sędziów Trybunału (M. Gintowt-Jankowicz, W. Hermelińskiego, M. Kotlinowskiego, Z. Cieślaka i T. Liszcz) w listopadzie i grudniu 2015 r. (zob. postanowienie TK, sygn. K 2/15 oraz postanowienie TK, sygn. P 7/20, cz. II, pkt 2.3 uzasadnienia).

5. Rzecznik powołał się w treści wniosku także na art. 41 ust. 1 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 2 uotpTK. Z przepisów tych wynika, że wyłączenie sędziego TK z udziału w rozpoznawaniu sprawy następuje na uzasadniony wniosek uczestnika postępowania (art. 41 ust. 1 uotpTK), a sędzia podlega wyłączeniu, jeżeli istnieją inne, literalnie niewymienione w uotpTK, okoliczności mogące wywołać wątpliwości co do jego bezstronności (art. 39 ust. 2 pkt 2 uotpTK). W takim przypadku sędziego TK wyłącza się z udziału w rozpoznawaniu sprawy, jeżeli podmiot składający wniosek o wyłączenie uprawdopodobni istnienie okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do jego bezstronności (art. 39 ust. 3 uotpTK).

Zdaniem Rzecznika, analizowany problem może podlegać zbadaniu w postępowaniu, którego przedmiotem jest wniosek o wyłączenie sędziego TK, ponieważ w sprawie Xero Flor ETPC stwierdził, że udział w orzekaniu osoby powołanej na stanowisko sędziowskie z oczywistym naruszeniem prawa niweczy prawo do sądu i rzetelnego procesu. Dlatego, jak twierdzi RPO, „[b]rak właściwej legitymacji prawnej do udziału w orzekaniu przekłada się na bezstronność sędziowską, przynajmniej w sensie obiektywnym. Niezależnie bowiem od indywidualnych cech danej osoby, nie może być – w sensie obiektywnym – postrzegana jako bezstronny i niezawisły sędzia osoba,

której powołanie nastąpiło w warunkach stwierdzonego przez międzynarodowy organ sądowy oczywistego naruszenia prawa”.

Trybunał stwierdził, że wobec dokonanej przez TK oceny wyroku ETPC w sprawie Xero Flor jako *sententia non existens*, argumentacja zaprezentowana powyżej opiera się na kwestionowaniu przez RPO postanowienia TK o sygn. P 7/20, co samo w sobie, w świetle art. 190 ust. 1 Konstytucji, wzbudza wątpliwości prawne w sytuacji, w której wnioskodawcą jest organ władzy publicznej. Tak więc całość argumentacji RPO, którą można by próbować odnieść do treści art. 41 ust. 1 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 2 uotpTK sprowadza się *in meritum* do uzasadnienia wniosku o wyłączenie sędziego TK określoną interpretacją art. 6 ust. 1 EKPCz. Trybunał stwierdził już w postanowieniu o sygn. P 7/20, a także w niniejszym uzasadnieniu postanowienia o sygn. K 3/21, iż wskazany przepis nie może stanowić podstawy wniosku o wyłączenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego nie tylko z uwagi na kompleksowe uregulowanie tej instytucji w przepisach uotpTK, lecz przede wszystkim dlatego, że nie ma on zastosowania do polskiego sądu konstytucyjnego. Tym bardziej nie sposób uznać, aby tego rodzaju rozważania, wyczerpujące się w zakwestionowaniu poglądu prawnego TK wyrażonego w postanowieniu o sygn. P 7/20, stanowiły uprawdopodobnienie istnienia okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego TK, w świetle art. 39 ust. 3 uotpTK.

W związku z powyższym, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich o wyłączenie z udziału w rozpoznawaniu sprawy o sygn. K 3/21 sędziego Trybunału Konstytucyjnego Mariusza Muszyńskiego jest bezzasadny.

Z tych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

Na oryginale właściwe podpisy.

Za zgodność:

z up. Prezesa Trybunału Konstytucyjnego

Kierownik Sekretariatu

Biura Służby Prawnej Trybunału

Bartosz Skwara

KIEROWNIK
Sekretariatu Biura Służby Prawnej
Trybunału Konstytucyjnego
Bartosz Skwara
dr Bartosz Skwara

POSTANOWIENIE

Warszawa, dnia 31 sierpnia 2021 r.

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Piotrowicz – przewodniczący

Zbigniew Jędrzejewski

Krystyna Pawłowicz – sprawozdawca,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 31 sierpnia 2021 r., wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich o wyłączenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego Justyna Piskorskiego z udziału w rozpoznawaniu wniosku Prezesa Rady Ministrów o zbadanie zgodności:

- 1) art. 1 akapit pierwszy i drugi w związku z art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, ze zm.), rozumianego w ten sposób, że uprawnia lub zobowiązuje organ stosujący prawo do odstąpienia od stosowania Konstytucji RP lub nakazuje stosować przepisy prawa w sposób niezgodny z Konstytucją RP, z art. 2, art. 7, art. 8 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2, art. 90 ust. 1 i art. 91 ust. 2 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 19 ust. 1 akapit drugi w związku z art. 4 ust. 3 traktatu powołanego w punkcie 1, rozumianego w ten sposób, że ze względu na zapewnienie skutecznej ochrony prawnej organ stosujący prawo jest uprawniony lub zobowiązany stosować przepisy prawa w sposób niezgodny z Konstytucją, w tym

stosować przepis, który na mocy orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego utracił moc obowiązującą jako niezgodny z ustawą zasadniczą, z art. 2, art. 7, art. 8 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2 i art. 91 ust. 2, art. 90 ust. 1, art. 178 ust. 1 oraz art. 190 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

- 3) art. 19 ust. 1 akapit drugi w związku z art. 2 traktatu powołanego w punkcie 1, rozumianego jako uprawniający sąd do przeprowadzenia kontroli niezawisłości sędziów powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz kontroli uchwały Krajowej Rady Sądownictwa dotyczącej wystąpienia z wnioskiem do Prezydenta RP o mianowanie sędziego, z art. 8 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2, art. 90 ust. 1 i art. 91 ust. 2, art. 144 ust. 3 pkt 17 oraz art. 186 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

postanawia:

oddalić wniosek.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

Na oryginale właściwe podpisy.

Za zgodność:

z up. Prezesa Trybunału Konstytucyjnego

Kierownik Sekretariatu

Biura Służby Prawnej Trybunału

Bartosz Skwara

KIEROWNIK
Sekretariatu Biura Służby Prawnej
Trybunału Konstytucyjnego
Bartosz Skwara
dr Bartosz Skwara

UZASADNIENIE

I

1. We wniosku z 25 sierpnia 2021 r. Rzecznik Praw Obywatelskich (dalej: Rzecznik lub RPO), jako uczestnik postępowania w sprawie o sygn. K 3/21, na podstawie art. 41 ust. 1 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: uotpTK) oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, ze zm.; dalej: TUE) i art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) oraz na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, wniósł o wyłączenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego Justyna Piskorskiego z udziału w rozpoznawaniu sprawy o sygn. K 3/21.

Rzecznik wyjaśnił, że jego wniosek został złożony w związku z wydaniem przez Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej: ETPC) 7 maja 2021 r. wyroku w sprawie Xero Flor w Polsce sp. z o.o. przeciwko Polsce (skarga nr 4907/18), a powody wyłączenia dotyczą zarówno braku prawidłowego umocowania w Trybunale Konstytucyjnym, jak i braku gwarancji niezawisłości i bezstronności.

2. Rzecznik wskazał, że w powołanym wyroku ETPC – przywołując orzecznictwo TK (m.in. wyrok TK z 3 grudnia 2015 r., sygn. K 34/15, OTK ZU nr 11/A/2015, poz. 185) – stwierdził, że wybór Mariusza Muszyńskiego na urząd sędziego TK był dokonany w sposób niezgodny z art. 194 ust. 1 Konstytucji. Zdaniem ETPC, wybór trzech osób na stanowisko sędziego TK 2 grudnia 2015 r. stanowił oczywiste naruszenie prawa krajowego z uwagi na fakt, że osoby te wybrano na miejsca prawidłowo obsadzone, gdyż Sejm VIII kadencji nie posiadał kompetencji do uchylecia skutków wcześniejszych uchwał o wyborze sędziów TK, podjętych przez Sejm VII kadencji. Trybunał wskazał również, że – w konsekwencji – niezgodna z prawem była odmowa odebrania ślubowania przez Prezydenta od trzech prawidłowo wybranych sędziów. „Z tych przyczyn ETPC stanął na stanowisku, że Trybunał Konstytucyjny w składzie orzekającym, w którym zasiadał Pan Mariusz Muszyński, nie był sądem ustanowionym ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC”. W dalszej części uzasadnienia RPO stwierdził, iż „[z] powodu obiektywnej natury nieprawidłowości prowadzących do braku ustanowienia sędziego zgodnie z prawem, identyczna konkluzja obejmuje inne osoby powołane

do Trybunału Konstytucyjnego w takich samych okolicznościach. Zatem obejmuje również Panów prof. Justyna Piskorskiego oraz prof. Jarosława Wyrembaka. Pan prof. Justyn Piskorski zastąpił zmarłego prof. Lecha Morawskiego, a Pan prof. Jarosław Wyrembak zmarłego prof. Henryka Ciocha – obu wybranych przez Sejm RP również w dniu 2 grudnia 2015 r. w tożsamy okolicznościach faktycznych i prawnych, w jakich doszło do wyboru prof. Mariusza Muszyńskiego”.

Rzecznik argumentował, że w świetle wyroku ETPC z 7 maja 2021 r. orzeczenie wydane z udziałem osoby nieuprawnionej do zasiadania w Trybunale Konstytucyjnym będzie z gruntu wadliwe. Każdy sąd – zdaniem Rzecznika – będzie mógł zdecydować o niewzięciu go pod uwagę, a każda jednostka będzie mogła wystąpić ze skargą indywidualną do ETPC. W związku z powyższym, RPO stwierdził, iż osoby powołane do TK w sposób, który ETPC uznał za naruszenie wymogu ustanowienia sądu ustawą, nie powinny wykonywać czynności orzeczniczych w Trybunale Konstytucyjnym.

3. Samodzielną podstawą wyłączenia sędziego TK Justyna Piskorskiego z udziału w rozpoznawaniu sprawy o sygn. K 3/21 jest, zdaniem Rzecznika, także art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, konstytuujący zasadę skutecznej ochrony sądowej. Skoro w powołanej sprawie Trybunał ma orzekać o zagadnieniach objętych prawem Unii Europejskiej, to skład orzekający musi odpowiadać wymogom unijnej zasady ochrony sądowej, tj. być niezawisły, bezstronny i ustanowiony na mocy ustawy. Rzecznik podkreślił, że postanowienia TUE wiążą wszystkie organy Państwa Członkowskiego, w tym Trybunał Konstytucyjny, i mają pierwszeństwo przed uotpTK, zatem ewentualny brak w powołanej ustawie podstawy prawnej do wyłączenia osoby ze składu orzekającego – ze wskazanych przez Rzecznika powodów – nie ma przesądzającego znaczenia. Brak wyłączenia osoby nieuprawnionej do orzekania spowoduje, że orzeczenie dotyczące zagadnień prawa Unii Europejskiej, wydane w składzie nieodpowiadającym wymogom tego prawa, będzie nieskuteczne i niestosowalne w obrębie prawa unijnego.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Rzecznik Praw Obywatelskich (dalej: Rzecznik lub RPO) oparł swój wniosek, po pierwsze, na art. 41 ust. 1 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada

2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: uotpTK) oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, ze zm.; dalej: TUE) i art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284; dalej: EKPCz) oraz, po drugie, na art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE.

2. Trybunał Konstytucyjny przypomina, że instytucja wyłączenia sędziego z orzekania w określonej sprawie została uregulowana w dziale II, w rozdziale 3 uotpTK. Okoliczności wyłączenia z mocy ustawy (*iudex inhabilis*) wskazane są w art. 39 ust. 1 uotpTK. Artykuł ten w ust. 2 przewiduje także wyłączenie sędziego ze względu na okoliczności „mogące wywołać wątpliwości co do jego bezstronności”, a więc w sytuacji *iudex suspectus*. Przepisy ustawy regulują ponadto tryb postępowania w sprawie wyłączenia sędziego (por. art. 39 ust. 3 i art. 40-41 uotpTK).

3. W postanowieniu z 15 czerwca 2021 r., sygn. P 7/20 (M. P. poz. 557), Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 6 ust. 1 EKPCz oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE nie mogą stanowić podstawy wniosku o wyłączenie sędziego TK nie tylko z uwagi na kompleksowe uregulowanie tej instytucji w przepisach uotpTK, lecz przede wszystkim dlatego, że nie mają one zastosowania do polskiego sądu konstytucyjnego. Nie zmienia tej oceny zasada pierwszeństwa ratyfikowanej umowy międzynarodowej przed przepisami rangi ustawowej, na którą powołuje się Rzecznik, starając się uzasadnić dopuszczalność uczynienia samodzielną podstawą wniosku o wyłączenie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE.

W świetle powyższego, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że wniosek Rzecznika oparty jest na niewłaściwych podstawach prawnych, w części, w jakiej odwołuje się do art. 6 ust. 1 EKPCz oraz do art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, a zatem, we wskazanym zakresie, nie ma waloru wniosku o wyłączenie sędziego z udziału w rozpoznawaniu sprawy. Okoliczność ta stanowi samoistną przesłankę jego oddalenia we wskazanym zakresie.

4. Ponadto Trybunał Konstytucyjny w składzie orzekającym w niniejszej sprawie w pełni podzielił całość poglądu prawnego wyrażonego w postanowieniu TK z 15 czerwca 2021 r., sygn. P 7/20, a w szczególności uznanie wyroku ETPC z 7 maja 2021 r. w sprawie Xero Flor za wyrok nieistniejący (*sententia non existens*). Wyrok ten w zakresie, w jakim odnosi się do Trybunału Konstytucyjnego, oparty jest na tezach świadczących o nieznanym polskiemu porządku prawnemu, w tym fundamentalnych założeniach

ustrojowych, określających pozycję, ustrój i rolę polskiego sądu konstytucyjnego. W tym zakresie został wydany bez podstawy prawnej, z przekroczeniem przez ETPC powierzonych mu kompetencji, i stanowi bezprawną ingerencję w krajowy porządek prawny, w szczególności w kwestie, które pozostają poza właściwością ETPC (podobnie w postanowieniu TK, sygn. P 7/20).

Trybunał Konstytucyjny przypomina, że w postanowieniu z 15 lutego 2017 r., sygn. K 2/15 (OTK ZU A/2017, poz. 7), stwierdził, że nie wypowiedział się dotychczas prawomocnie o statusie prawnym któregośkolwiek z sędziów Trybunału. W wyroku z 3 grudnia 2015 r., sygn. K 34/15 (OTK ZU nr 11/A/2015, poz. 185) przyjęto w szczególności, że art. 137 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) „w zakresie, w jakim dotyczy sędziów Trybunału, których kadencja upływa 6 listopada 2015 r., jest zgodny z art. 194 ust. 1 Konstytucji”, a z kolei „w zakresie, w jakim dotyczy sędziów Trybunału, których kadencja upływa odpowiednio 2 i 8 grudnia 2015 r., jest niezgodny z art. 194 ust. 1 Konstytucji”. Jak wynika z treści tej części sentencji, Trybunał orzekł nie o wyborze sędziów, ale o hierarchicznej zgodności art. 137 ustawy o TK z 2015 r. z art. 194 ust. 1 Konstytucji. Art. 137 ustawy o TK z 2015 r. dotyczył jedynie terminu zgłaszania kandydatów na sędziów Trybunału, którzy mieli zająć miejsca po upływie kadencji pięciu sędziów Trybunału (M. Gintowt-Jankowicz, W. Hermelińskiego, M. Kotlinowskiego, Z. Cieślaka i T. Liszcz) w listopadzie i grudniu 2015 r. (zob. postanowienie TK, sygn. K 2/15 oraz postanowienie TK, sygn. P 7/20, cz. II, pkt 2.3 uzasadnienia).

5. Rzecznik powołał się w treści wniosku także na art. 41 ust. 1 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 2 uotpTK. Z przepisów tych wynika, że wyłączenie sędziego TK z udziału w rozpoznawaniu sprawy następuje na uzasadniony wniosek uczestnika postępowania (art. 41 ust. 1 uotpTK), a sędzia podlega wyłączeniu, jeżeli istnieją inne, literalnie niewymienione w uotpTK, okoliczności mogące wywołać wątpliwości co do jego bezstronności (art. 39 ust. 2 pkt 2 uotpTK). W takim przypadku sędziego TK wyłącza się z udziału w rozpoznawaniu sprawy, jeżeli podmiot składający wniosek o wyłączenie uprawdopodobni istnienie okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do jego bezstronności (art. 39 ust. 3 uotpTK).

Zdaniem Rzecznika, analizowany problem może podlegać zbadaniu w postępowaniu, którego przedmiotem jest wniosek o wyłączenie sędziego TK, ponieważ w sprawie Xero Flor ETPC stwierdził, że udział w orzekaniu osoby powołanej

na stanowisko sędziowskie z oczywistym naruszeniem prawa niweczy prawo do sądu i rzetelnego procesu. Dlatego, jak twierdzi RPO, „[b]rak właściwej legitymacji prawnej do udziału w orzekaniu przekłada się na bezstronność sędziowską, przynajmniej w sensie obiektywnym. Niezależnie bowiem od indywidualnych cech danej osoby, nie może być – w sensie obiektywnym – postrzegana jako bezstronny i niezawisły sędzia osoba, której powołanie nastąpiło w warunkach stwierdzonego przez międzynarodowy organ sądowy oczywistego naruszenia prawa”.

Trybunał stwierdził, że wobec dokonanej przez TK oceny wyroku ETPC w sprawie Xero Flor jako *sententia non existens*, argumentacja zaprezentowana powyżej opiera się na kwestionowaniu przez RPO postanowienia TK o sygn. P 7/20, co samo w sobie, w świetle art. 190 ust. 1 Konstytucji, wzbudza wątpliwości prawne w sytuacji, w której wnioskodawcą jest organ władzy publicznej. Tak więc całość argumentacji RPO, którą można by próbować odnieść do treści art. 41 ust. 1 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 2 uotpTK sprowadza się *in meritum* do uzasadnienia wniosku o wyłączenie sędziego TK określoną interpretacją art. 6 ust. 1 EKPCz. Trybunał stwierdził już w postanowieniu o sygn. P 7/20, a także w niniejszym uzasadnieniu postanowienia o sygn. K 3/21, iż wskazany przepis nie może stanowić podstawy wniosku o wyłączenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego nie tylko z uwagi na kompleksowe uregulowanie tej instytucji w przepisach uotpTK, lecz przede wszystkim dlatego, że nie ma on zastosowania do polskiego sądu konstytucyjnego. Tym bardziej nie sposób uznać, aby tego rodzaju rozważania, wyczerpujące się w zakwestionowaniu poglądu prawnego TK wyrażonego w postanowieniu o sygn. P 7/20, stanowiły uprawdopodobnienie istnienia okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego TK, w świetle art. 39 ust. 3 uotpTK.

W związku z powyższym, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich o wyłączenie z udziału w rozpoznawaniu sprawy o sygn. K 3/21 sędziego Trybunału Konstytucyjnego Justyna Piskorskiego jest bezzasadny.

Z tych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

Na oryginale właściwe podpisy.

Za zgodność:

z up. Prezesa Trybunału Konstytucyjnego
Kierownik Sekretariatu
Biura Służby Prawnej Trybunału
Bartosz Skwara

KIEROWNIK
Sekretariatu Biura Służby Prawnej
Trybunału Konstytucyjnego
Bartosz Skwara
dr Bartosz Skwara

POSTANOWIENIE

Warszawa, dnia 31 sierpnia 2021 r.

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Piotrowicz – przewodniczący

Zbigniew Jędrzejewski

Krystyna Pawłowicz – sprawozdawca,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 31 sierpnia 2021 r., wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich o wyłączenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego Jarosława Wyrembaka z udziału w rozpoznawaniu wniosku Prezesa Rady Ministrów o zbadanie zgodności:

- 1) art. 1 akapit pierwszy i drugi w związku z art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, ze zm.), rozumianego w ten sposób, że uprawnia lub zobowiązuje organ stosujący prawo do odstąpienia od stosowania Konstytucji RP lub nakazuje stosować przepisy prawa w sposób niezgodny z Konstytucją RP, z art. 2, art. 7, art. 8 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2, art. 90 ust. 1 i art. 91 ust. 2 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 19 ust. 1 akapit drugi w związku z art. 4 ust. 3 traktatu powołanego w punkcie 1, rozumianego w ten sposób, że ze względu na zapewnienie skutecznej ochrony prawnej organ stosujący prawo jest uprawniony lub zobowiązany stosować przepisy prawa w sposób niezgodny z Konstytucją, w tym

stosować przepis, który na mocy orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego utracił moc obowiązującą jako niezgodny z ustawą zasadniczą, z art. 2, art. 7, art. 8 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2 i art. 91 ust. 2, art. 90 ust. 1, art. 178 ust. 1 oraz art. 190 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

- 3) art. 19 ust. 1 akapit drugi w związku z art. 2 traktatu powołanego w punkcie 1, rozumianego jako uprawniający sąd do przeprowadzenia kontroli niezawisłości sędziów powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz kontroli uchwały Krajowej Rady Sądownictwa dotyczącej wystąpienia z wnioskiem do Prezydenta RP o mianowanie sędziego, z art. 8 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2, art. 90 ust. 1 i art. 91 ust. 2, art. 144 ust. 3 pkt 17 oraz art. 186 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

postanawia:

oddalić wniosek.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

Na oryginale właściwe podpisy.

Za zgodność:

z up. Prezesa Trybunału Konstytucyjnego

Kierownik Sekretariatu

Biura Służby Prawnej Trybunału

Bartosz Skwara

KIEROWNIK
Sekretariatu Biura Służby Prawnej
Trybunału Konstytucyjnego
Bartosz Skwara
dr Bartosz Skwara

UZASADNIENIE

I

1. We wniosku z 25 sierpnia 2021 r. Rzecznik Praw Obywatelskich (dalej: Rzecznik lub RPO), jako uczestnik postępowania w sprawie o sygn. K 3/21, na podstawie art. 41 ust. 1 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: uotpTK) oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, ze zm.; dalej: TUE) i art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) oraz na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, wniósł o wyłączenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego Jarosława Wyrembaka z udziału w rozpoznawaniu sprawy o sygn. K 3/21.

Rzecznik wyjaśnił, że jego wniosek został złożony w związku z wydaniem przez Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej: ETPC) 7 maja 2021 r. wyroku w sprawie Xero Flor w Polsce sp. z o.o. przeciwko Polsce (skarga nr 4907/18), a powody wyłączenia dotyczą zarówno braku prawidłowego umocowania w Trybunale Konstytucyjnym, jak i braku gwarancji niezawisłości i bezstronności.

2. Rzecznik wskazał, że w powołanym wyroku ETPC – przywołując orzecznictwo TK (m.in. wyrok TK z 3 grudnia 2015 r., sygn. K 34/15, OTK ZU nr 11/A/2015, poz. 185), stwierdził, że wybór Mariusza Muszyńskiego na urząd sędziego TK był dokonany w sposób niezgodny z art. 194 ust. 1 Konstytucji. Zdaniem ETPC, wybór trzech osób na stanowisko sędziego TK 2 grudnia 2015 r. stanowił oczywiste naruszenie prawa krajowego z uwagi na fakt, że osoby te wybrano na miejsca prawidłowo obsadzone, gdyż Sejm VIII kadencji nie posiadał kompetencji do uchylecia skutków wcześniejszych uchwał o wyborze sędziów TK, podjętych przez Sejm VII kadencji. Trybunał wskazał również, że – w konsekwencji – niezgodna z prawem była odmowa odebrania ślubowania przez Prezydenta od trzech prawidłowo wybranych sędziów. „Z tych przyczyn ETPC stanął na stanowisku, że Trybunał Konstytucyjny w składzie orzekającym, w którym zasiadał Pan Mariusz Muszyński, nie był sądem ustanowionym ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC”. W dalszej części uzasadnienia RPO stwierdził, iż „[z] powodu obiektywnej natury nieprawidłowości prowadzących do braku ustanowienia sędziego zgodnie z prawem, identyczna konkluzja obejmuje inne osoby powołane

do Trybunału Konstytucyjnego w takich samych okolicznościach. Zatem obejmuje również Panów prof. Justyna Piskorskiego oraz prof. Jarosława Wyrembaka. Pan prof. Justyn Piskorski zastąpił zmarłego prof. Lecha Morawskiego, a Pan prof. Jarosław Wyrembak zmarłego prof. Henryka Ciocha – obu wybranych przez Sejm RP również w dniu 2 grudnia 2015 r. w tożsamych okolicznościach faktycznych i prawnych, w jakich doszło do wyboru prof. Mariusza Muszyńskiego”.

Rzecznik argumentował, że w świetle wyroku ETPC z 7 maja 2021 r. orzeczenie wydane z udziałem osoby nieuprawnionej do zasiadania w Trybunale Konstytucyjnym będzie z gruntu wadliwe. Każdy sąd – zdaniem Rzecznika – będzie mógł zdecydować o niewzięciu go pod uwagę, a każda jednostka będzie mogła wystąpić ze skargą indywidualną do ETPC. W związku z powyższym, RPO stwierdził, iż osoby powołane do TK w sposób, który ETPC uznał za naruszenie wymogu ustanowienia sądu ustawą, nie powinny wykonywać czynności orzeczniczych w Trybunale Konstytucyjnym.

3. Samodzielną podstawą wyłączenia sędziego TK Jarosława Wyrembaka z udziału w rozpoznawaniu sprawy o sygn. K 3/21 jest, zdaniem Rzecznika, także art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, konstytuujący zasadę skutecznej ochrony sądowej. Skoro w powołanej sprawie Trybunał ma orzekać o zagadnieniach objętych prawem Unii Europejskiej, to skład orzekający musi odpowiadać wymogom unijnej zasady ochrony sądowej, tj. być niezawisły, bezstronny i ustanowiony na mocy ustawy. Rzecznik podkreślił, że postanowienia TUE wiążą wszystkie organy Państwa Członkowskiego, w tym Trybunał Konstytucyjny, i mają pierwszeństwo przed uotpTK, zatem ewentualny brak w powołanej ustawie podstawy prawnej do wyłączenia osoby ze składu orzekającego – ze wskazanych przez Rzecznika powodów – nie ma przesądzającego znaczenia. Brak wyłączenia osoby nieuprawnionej do orzekania spowoduje, że orzeczenie dotyczące zagadnień prawa Unii Europejskiej, wydane w składzie nieodpowiadającym wymogom tego prawa, będzie nieskuteczne i niestosowalne w obrębie prawa unijnego.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Rzecznik Praw Obywatelskich (dalej: Rzecznik lub RPO) oparł swój wniosek, po pierwsze, na art. 41 ust. 1 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada

2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: uotpTK) oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, ze zm.; dalej: TUE) i art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284; dalej: EKPCz) oraz, po drugie, na art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE.

2. Trybunał Konstytucyjny przypomina, że instytucja wyłączenia sędziego z orzekania w określonej sprawie została uregulowana w dziale II, w rozdziale 3 uotpTK. Okoliczności wyłączenia z mocy ustawy (*iudex inhabilis*) wskazane są w art. 39 ust. 1 uotpTK. Artykuł ten w ust. 2 przewiduje także wyłączenie sędziego ze względu na okoliczności „mogące wywołać wątpliwości co do jego bezstronności”, a więc w sytuacji *iudex suspectus*. Przepisy ustawy regulują ponadto tryb postępowania w sprawie wyłączenia sędziego (por. art. 39 ust. 3 i art. 40-41 uotpTK).

3. W postanowieniu z 15 czerwca 2021 r., sygn. P 7/20 (M. P. poz. 557), Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 6 ust. 1 EKPCz oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE nie mogą stanowić podstawy wniosku o wyłączenie sędziego TK nie tylko z uwagi na kompleksowe uregulowanie tej instytucji w przepisach uotpTK, lecz przede wszystkim dlatego, że nie mają one zastosowania do polskiego sądu konstytucyjnego. Nie zmienia tej oceny zasada pierwszeństwa ratyfikowanej umowy międzynarodowej przed przepisami rangi ustawowej, na którą powołuje się Rzecznik, starając się uzasadnić dopuszczalność uczynienia samodzielną podstawą wniosku o wyłączenie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE.

W świetle powyższego, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że wniosek Rzecznika oparty jest na niewłaściwych podstawach prawnych, w części, w jakiej odwołuje się do art. 6 ust. 1 EKPCz oraz do art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, a zatem, we wskazanym zakresie, nie ma waloru wniosku o wyłączenie sędziego z udziału w rozpoznawaniu sprawy. Okoliczność ta stanowi samoistną przesłankę jego oddalenia we wskazanym zakresie.

4. Ponadto Trybunał Konstytucyjny w składzie orzekającym w niniejszej sprawie w pełni podzielił całość poglądu prawnego wyrażonego w postanowieniu TK z 15 czerwca 2021 r., sygn. P 7/20, a w szczególności uznanie wyroku ETPC z 7 maja 2021 r. w sprawie Xero Flor za wyrok nieistniejący (*sententia non existens*). Wyrok ten w zakresie, w jakim odnosi się do Trybunału Konstytucyjnego, oparty jest na tezach świadczących o nieznanym polskiemu porządku prawnemu, w tym fundamentalnych założeniach

ustrojowych, określających pozycję, ustrój i rolę polskiego sądu konstytucyjnego. W tym zakresie został wydany bez podstawy prawnej, z przekroczeniem przez ETPC powierzonych mu kompetencji, i stanowi bezprawną ingerencję w krajowy porządek prawny, w szczególności w kwestie, które pozostają poza właściwością ETPC (podobnie w postanowieniu TK, sygn. P 7/20).

Trybunał Konstytucyjny przypomina, że w postanowieniu z 15 lutego 2017 r., sygn. K 2/15 (OTK ZU A/2017, poz. 7), stwierdził, że nie wypowiedział się dotychczas prawomocnie o statusie prawnym któregośkolwiek z sędziów Trybunału. W wyroku z 3 grudnia 2015 r., sygn. K 34/15 (OTK ZU nr 11/A/2015, poz. 185) przyjęto w szczególności, że art. 137 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) „w zakresie, w jakim dotyczy sędziów Trybunału, których kadencja upływa 6 listopada 2015 r., jest zgodny z art. 194 ust. 1 Konstytucji”, a z kolei „w zakresie, w jakim dotyczy sędziów Trybunału, których kadencja upływa odpowiednio 2 i 8 grudnia 2015 r., jest niezgodny z art. 194 ust. 1 Konstytucji”. Jak wynika z treści tej części sentencji, Trybunał orzekł nie o wyborze sędziów, ale o hierarchicznej zgodności art. 137 ustawy o TK z 2015 r. z art. 194 ust. 1 Konstytucji. Art. 137 ustawy o TK z 2015 r. dotyczył jedynie terminu zgłaszania kandydatów na sędziów Trybunału, którzy mieli zająć miejsca po upływie kadencji pięciu sędziów Trybunału (M. Gintowt-Jankowicz, W. Hermelińskiego, M. Kotlinowskiego, Z. Cieślaka i T. Liszcz) w listopadzie i grudniu 2015 r. (zob. postanowienie TK, sygn. K 2/15 oraz postanowienie TK, sygn. P 7/20, cz. II, pkt 2.3 uzasadnienia).

5. Rzecznik powołał się w treści wniosku także na art. 41 ust. 1 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 2 uotpTK. Z przepisów tych wynika, że wyłączenie sędziego TK z udziału w rozpoznawaniu sprawy następuje na uzasadniony wniosek uczestnika postępowania (art. 41 ust. 1 uotpTK), a sędzia podlega wyłączeniu, jeżeli istnieją inne, literalnie niewymienione w uotpTK, okoliczności mogące wywołać wątpliwości co do jego bezstronności (art. 39 ust. 2 pkt 2 uotpTK). W takim przypadku sędziego TK wyłącza się z udziału w rozpoznawaniu sprawy, jeżeli podmiot składający wniosek o wyłączenie uprawdopodobni istnienie okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do jego bezstronności (art. 39 ust. 3 uotpTK).

Zdaniem Rzecznika, analizowany problem może podlegać zbadaniu w postępowaniu, którego przedmiotem jest wniosek o wyłączenie sędziego TK, ponieważ w sprawie Xero Flor ETPC stwierdził, że udział w orzekaniu osoby powołanej

na stanowisko sędziowskie z oczywistym naruszeniem prawa niweczy prawo do sądu i rzetelnego procesu. Dlatego, jak twierdzi RPO, „[b]rak właściwej legitymacji prawnej do udziału w orzekaniu przekłada się na bezstronność sędziowską, przynajmniej w sensie obiektywnym. Niezależnie bowiem od indywidualnych cech danej osoby, nie może być – w sensie obiektywnym – postrzegana jako bezstronny i niezawisły sędzia osoba, której powołanie nastąpiło w warunkach stwierdzonego przez międzynarodowy organ sądowy oczywistego naruszenia prawa”.

Trybunał stwierdził, że wobec dokonanej przez TK oceny wyroku ETPC w sprawie Xero Flor jako *sententia non existens*, argumentacja zaprezentowana powyżej opiera się na kwestionowaniu przez RPO postanowienia TK o sygn. P 7/20, co samo w sobie, w świetle art. 190 ust. 1 Konstytucji, wzbudza wątpliwości prawne w sytuacji, w której wnioskodawcą jest organ władzy publicznej. Tak więc całość argumentacji RPO, którą można by próbować odnieść do treści art. 41 ust. 1 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 2 uotpTK sprowadza się *in meritum* do uzasadnienia wniosku o wyłączenie sędziego TK określoną interpretacją art. 6 ust. 1 EKPCz. Trybunał stwierdził już w postanowieniu o sygn. P 7/20, a także w niniejszym uzasadnieniu postanowienia o sygn. K 3/21, iż wskazany przepis nie może stanowić podstawy wniosku o wyłączenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego nie tylko z uwagi na kompleksowe uregulowanie tej instytucji w przepisach uotpTK, lecz przede wszystkim dlatego, że nie ma on zastosowania do polskiego sądu konstytucyjnego. Tym bardziej nie sposób uznać, aby tego rodzaju rozważania, wyczerpujące się w zakwestionowaniu poglądu prawnego TK wyrażonego w postanowieniu o sygn. P 7/20, stanowiły uprawdopodobnienie istnienia okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego TK, w świetle art. 39 ust. 3 uotpTK.

W związku z powyższym, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich o wyłączenie z udziału w rozpoznawaniu sprawy o sygn. K 3/21 sędziego Trybunału Konstytucyjnego Jarosława Wyrembaka jest bezzasadny.

Z tych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

Na oryginale właściwe podpisy.

Za zgodność:

z up. Prezesa Trybunału Konstytucyjnego
Kierownik Sekretariatu
Biura Służby Prawnej Trybunału
Bartosz Skwara

KIEROWNIK
Sekretariatu Biura Służby Prawnej
Trybunału Konstytucyjnego
Bartosz Skwara
dr Bartosz Skwara

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

Sygn. akt K 3/21

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2021-08-31

ZAL. .... NR .....

Pan
Marcin W I A C E K
Rzecznik Praw Obywatelskich